

Monografia:

EDUCACIÓ SOCIAL I

PEDAGOGIA SOCIAL

Coordinador: Enric Ripollès Bosch

Presentació

Enric Ripollès Bosch *

La pedagogia social, com a disciplina pedagògica, i l'educació social, com a objecte de l'anterior, tenen les arrels en Johan Heinrich Pestalozzi (1746-1872), Frederich Adolf Diesterweg (1790-1866) i Paul Natorp (1854-1924), entre altres, ja que van ser els qui van argumentar-ne les bases filosòfiques i pedagògiques.

Des dels orígens de la humanitat i en totes les cultures, la preocupació per «l'educació social» ha estat un fenomen recurrent. A tall d'exemple, ens podem remetre a la Grècia clàssica i als escrits de Plató o Aristòtil sobre aquesta qüestió.

L'actualitat acadèmica i la vigència de l'educació social¹ i, per tant, de la pedagogia social justifiquen àmpliament la necessitat d'aquesta monografia, la intenció principal de la qual és aportar alguns arguments més en la línia d'ampliar la reflexió sobre un vessant de l'educació: el social.

Amb aquesta monografia també es vol retre un sincer homenatge a tots els formadors i investigadors, l'alumnat i els professionals que han obert o continuen obrint portes en aquest camp d'intervenció socioeducativa vell i nou alhora. Molt especialment volem recordar dues persones de l'àmbit universitari que ja no són entre nosaltres. El professor i mestre Dr. Alexandre Sanvisens Marfull, un dels pioners de la pedagogia social a la Universitat de Barcelona, i el company Sr. Pere Ponce García, professional de l'educació social i un dels primers diplomats en educació social de la nostra universitat.

* Enric Ripollès és professor titular del Departament de Teoria i Història de l'Educació de la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona. Professor de programes d'animació sociocultural i de serveis socials i treball social. Autor dels articles «El pedagog i la pedagoga a l'àmbit de l'animació sòcio-cultural: nivells i necessitats de formació» a BORDAS, I. i altres (1995) *Les sortides professionals del llicenciat en pedagogia*. Universitat de Barcelona; «Quatre idees entorn d'unes pràctiques que volem explicar com a animació sòcio-cultural» a D.A.: *Sabadell. La cultura a reflexió*. Ajuntament de Sabadell.

Adreça professional: Departament THE, Divisió de Ciències de l'Educació, Universitat de Barcelona. Campus de la Vall d'Hebron. Passeig de la Vall d'Hebron, 171. 08035 Barcelona.

(1) Volem recordar que el curs 1994-95 van acabar els seus estudis la primera promoció de la diplomatura en educació social de la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona.

En els tres primers articles d'aquest volum se'ns ofereixen tres perspectives d'apropament a l'educació social i a la pedagogia social.

Antoni Petrus ens presenta el context general (passat immediat, present i futur proper) en què se situa la intervenció socioeducativa des de la perspectiva de les diferents concepcions de l'Estat del benestar. En l'article següent, Jaume Trilla realitza un «exercici de reflexió sobre el concepte de pedagogia social», en un intent d'aclarir, a partir de la metàfora «aire de família» que utilitza Wittgenstein en *Investigacions filosòfiques*, quin és el camp de la pedagogia social.

Tot seguit, Conrad Vilanou i Enric Ripollès ens ofereixen un interpretació dels orígens de la pedagogia social mitjançant els seus orígens filosòfics i teòrics.

Un àmbit que sovint ha estat la referència obligada de qualsevol mediació social i acció educativa ens situa al voltant de l'espai dels serveis socials i del treball social.

Teresa Montagut analitza el marc de les polítiques que permeten les cobertures de les necessitats socials i destaca l'acció del treball social educatiu en qualitat de clau perquè les persones se sentin ciutadans i ciutadanes d'una comunitat i d'un país.

Un altre dels àmbits d'intervenció de l'educació social en desenvolupament continu és el de l'educació de les persones adultes. Les tendències actuals en aquest espai educatiu és l'aportació que José Antonio García Suárez i Ramón Flecha desenvolupen en l'article següent.

A continuació, Violeta Núñez ens presenta una interessant proposta de treball educatiu a centres oberts, principalment des de l'òptica o l'aproximació al disseny curricular en educació social.

Pere Amorós i Carme Panchón ens plantegen algunes estratègies d'intervenció en l'acollida familiar.

Pilar Heras, a partir de la seva experiència com a coordinadora de l'Ensenyament d'Educació Social de la Universitat de Barcelona, ens ofereix una anàlisi crítica de la implantació d'aquests nous plans d'estudi, i les dificultats de tot tipus que comporta l'adaptació d'una nova titulació en la realitat social existent.

I finalment, Miquel Gómez ens presenta una bibliografia per introduir-nos en l'educació social i en la pedagogia social.

La intervenció socioeducativa abraça un extens camp d'acció i una infinitat de possibilitats d'investigació. No és pas l'objectiu d'aquesta monografia ni desenvolupar un «petit tractat» ni contenir tots els àmbits del camp d'estudi. Tanmateix, esperem, i ho desit-

gem, que els articles que segueixen serviran per aprofundir i discutir el coneixement científic de la pedagogia social, com a disciplina, i de l'educació social, com a objecte del seu estudi, com també serviran per avançar en el seu saber.